

Dr. Forgács Sándor szakmai életrajza

1939. március 18-án születtem Budapesten *Feldmann Sándor* néven. Iskoláimat Budapesten végeztem. 1957-ben jeles eredménnyel érettségiztem a Kölcsey Ferenc Gimnáziumban. Még ebben az évben felvételt nyertem a Budapesti (később Semmelweis) Orvostudományi Egyetemre, ahol 1963-ban szereztem meg orvosi diplomámat „cum laude” minősítéssel.

Tudományos munka iránti érdeklődésem orvostanhallgató koromban kezdődött. A Biokémiai Intézet tudományos diákkörében dolgoztam díjazott demonstrátorként. Több tudományos diákköri pályázaton nyertem díjat. Közben az Országos Mentőszolgálatnál szereztem gyakorlatot sürgősségi betegellátásból.

Első munkahelyem a Fővárosi János Kórház Röntgenosztálya volt, amit *Hajdú Imre* (1906-1977) vezetett. Hajdú főorvos az európai hírvű Bársony iskola tanítványaként széles szakmai ismeretekkel, nagy általános műveltséggel és kiváló emberi tulajdonságokkal rendelkezett. Egyebek mellett társszerzője volt a háború után megjelent első röntgen tankönyvnek (*Hajdu Imre–Ratkóczy Nándor: Röntgenológia. Egészségügyi Kiadó* 1954). Főleg neki köszönhetem, hogy mintegy két évszázad belgyógyászati gyakorlat után végleg a röntgenológiát választottam. A János Kórházban néhány éven belül orvos, majd adjunktus lettem.

1967-ben jeles eredménnyel tettem szakvizsgát röntgenológiából.

1968-tól jelentek meg tudományos közleményeim osteológiai, gastroenterológiai és diabetológiai témákban. Vezető, nyugati folyóiratok közölték tanulmányaimat, ami akkoriban ritkán fordult elő magyar szerzővel.

1973-ban levelező aspirantúrát nyertem a Magyar Tudományos Akadémia pályázatán. Ez egy év fizetett szabadságot jelentett a kandidátusi értekezés megírására. *Prof. Zsebők Zoltán* neveztek ki aspirantúravezetőnek. 1975-ben védtem meg értekezésemet „A csontrendszer elváltozásai cukorbetegségben” címmel.

1974-ben *Zsebők Zoltán* professzor meghívására a Semmelweis OTE Radiológiai Klinikájára kerültem, ahol tanársegédként majd adjunktusi rangban a Fül-Orr-Gégeklinika Röntgenosztályát vezettem. Miután néhány évet az ORFI főorvosaként dolgoztam, visszatértem a Radiológiai Klinikára, és kineveztek a II. Belklinikai Röntgenosztályának vezetőjévé. Itt rövidesen egyetemi docensé léptettek elő.

Sikeres diabetológiai tanulmányok után érdeklődésem egyre inkább az osteoporosis kérdései felé fordult. Részt vettem a csonttrikulás morfometriás méréseinek hazai bevezetésében, és úttörő szerepet vállaltam korszerű denzitometriás módszerek honosításában. Elsők között szerveztem osteoporosis szakrendelést, ahol a diagnosztikán kívül osteoporotikus betegek kezelésével is foglalkoztam. Gyógyszergyarak megbízásából részt vettem antiporotikus gyógyszerek klinikai kipróbálásában.

1988-ban az Uzsoki utcai Kórház Radiológiai Osztályára pályázat útján osztályvezető főorvosnak neveztek ki. Az egészségügyi miniszter hozzájárult címzetes egyetemi docensi címem megtartásához. 31 évet

töltöttem a kórházban. Az igazgatóság hathatós támogatásával korszerű röntgenosztályt alakítottam ki. Többször részesültem főigazgatói dicséretben.

65 éves koromban, 2004-ben az akkori törvényeknek megfelelően nyugdíjaztak. Munkámat folytattam az Uzsoki utcai Kórházban. Szaktanácsadói munkakörben vezettem az osteoporosis szakambulancia munkáját és a denzitometriás munkacsoportot. 80 éves koromban, 2019-ben véglegesen nyugdíjba vonultam.

TUDOMÁNYOS MUNKÁK

Három önálló monográfiám jelent meg. Kettő angol nyelven.

„**Bones and Joints in Diabetes Mellitus**” M. Nijhoff Publ. Hague-Boston-London 1982. és Akadémiai Kiadó Budapest. A holland kiadó ma is terjeszti a könyvet az interneten e-book formájában.

„**Gastrointestinal Disorders in Diabetes Mellitus**” Akadémiai Kiadó. Budapest, 1985.

A monográfiák különösen külföldön keltettek érdeklődést. Nagy nemzetközi reumatológiai és diabetológiai kézikönyvek szerkesztői figyeltek fel munkáimra, és kértek fel könyvfejezetek írására. Így született meg hét angol nyelvű könyvfejezetem.

A Harmadik könyv a *Horváth Ferenc*sel közösen szerkesztett „**Ízületi Betegedések Röntgendiagnosztikája**” Medicina Kiadó, 1984. A könyv elnyerte a Medicina Kiadó díját. Radiológiai és reumatológiai szakvizsgára készülők sok éven át ebből a könyvből tanultak.

Összesen 12 könyvben 25 könyvfejezetet írtam. Az angol kézikönyveken kívül egyetemi tankönyvekben, reumatológiai könyvekben jelentek meg a fejezetek.

Kutattam *Polgár Ferenc*nek a csont radiológiai nemzetközi hírvű magyar mesterének munkásságát. Ennek eredményeit az Osteológiai Közlemények szupplementumában foglaltam össze.

97 tudományos közleményem jelent meg magyar, angol (16 cikk) és német (12 cikk) nyelven.

Egyéb nyomtatásban megjelent munkáim (referátumok, beszámolók, könyvismertetések, nekrológok) száma 340.

Több mint 200 előadást tartottam hazai és nemzetközi kongresszusokon tudományos üléseken és továbbképző tanfolyamokon,

A tudományos munkák jegyzéke az interneten megtalálható.

SAKMAI DÍJAK

Munkáimmal a következő díjakat nyertem:

- 1971-ben a Magyar Gastroenterológiai Társaság által alapított „**Az év legjobb gastroenterológiai tárgyú tudományos közleménye**” díj
- 1973-ban a **Magyar Diabetes Társaság** tudományos pályázatának díja
- 1974-ben „**Az év legjobb gastroenterológiai tárgyú tudományos közleménye**” díj másodszor
- 1979-ben a **MOTESZ** Tudományos Pályázatának III. díja
- 1985-ben a **Medicina Könyvkiadó** dívjára

6. 1999-ben a Magyar Radiológusok Társaságának **Alexander Béla díja**
7. 2005-ben az egészségügyi miniszter **Battyány-Strattmann László díjjal** tüntetett ki.
8. 2011-ben a Magyar Osteoporosis és Osteoarthrológiai Társaság (MOOT) **Polgár Ferenc díja**.

Egy elmaradt díj

1972-ben a SICOT (Nemzetközi Ortopéd Társaság) pályázatára küldtem diabeteses csontelváltozásokkal foglalkozó munkát. Meghívtak a következő kongresszusukra. Ez Izraelben zajlott. Hiába vittem büszkén a miniszteriumba a meghívást (10 nap teljes ellátással a jeruzsálemi King David hotelben), nem járultak hozzá, hogy útlevelet kapjak. Ezekben az években nem volt diplomáciai kapcsolatunk Izraellel. Felhívták figyelmemet, hogy örülhetek, ha nem büntetnek meg, amiért engedély nélkül küldtem anyagot egy „ellenséges” országba.

TUDOMÁNYOS TÁRSASÁGOK

1964 óta tagja vagyok a **Magyar Radiológusok Társaságának**. A Társaság vezetőségének több évtizeden keresztül 2016-ig tagja voltam.

2006-ban a **Magyar Radiológusok Társasága tiszteletbeli tagjává** választott.

A csont radiológusok világtársasága az **International Skeletal Society (ISS)**. Tagságot az nyerhet, aki jelentős tudományos munkásságot tud felmutatni és két ajánlója van. Miután a Társaság több kongresszusán részt vettem, és teljesítettem a feltételeket, 1988-ban felvételt nyertem. Több bizottsági tisztségem volt.

2007-ben dr. Mester Ádámmal közösen nagy nemzetközi sikerrel rendeztük meg Budapesten az ISS 34. Világkongresszusát.

1993-ban alakult meg a European Society of Musculoskeletal Radiology (ESSR). A Társaság alapító tagnak tekint. Beválasztottak az első vezetőségébe, és ezt a tisztséget rendhagyó módon több cikluson át meghosszabbították. Az ESSR évi kongresszusaira éveken keresztül jelentős létszámú és igen aktív magyar delegációt vezettem. 2001-ben Mester Ádámmal közösen nagy sikerrel rendeztük meg Budapesten a csont radiológusok 8. európai kongresszusát. Ez volt a Társaság első Európai Unión kívüli kongresszusa (hazánk akkor még nem volt EU tag).

2004-ben az **ESSR tiszteletbeli tagjává** választottak.

Több cikluson keresztül tagja voltam az **Európai Radiológus Kongresszus (ECR) Musculoskeletalis Albizottságának**. A poszter zsűri tagjaként tevékenykedtem és meghívott vendégként vehettem részt az ECR évi bécsi kongresszusain.

Az MRT vezetőségének megbízásából több éves előkészítő munka után 1988-ban megalakítottam a **Magyar Radiológusok Társaságának Osteológiai Szekcióját (MRT-OS)**. A Szekció elnökének választott és ezt a tisztséget 2016-ig betöltöttem. 28 év után az elnöki tisztségre tovább nem fogadtam el jelölésemet. Ekkor megválasztottak az Osteológiai (új nevén Musculoskeletalis) Szekció **„örökös tiszteletbeli elnökének”**.

A Szekció vezetésem alatt igen széleskörű munkát végeztem, amely egy önálló tudományos társaság tevé-

kenységének felelt meg. Egyebek között **„Osteológiai Napok”** néven több napos kongresszusokat szerveztünk, évente továbbképző tanfolyamokat tartottunk, folyóiratot, alapítványt hoztunk létre, kialakítottuk nemzetközi kapcsolatainkat.

1999-ben a MOOT-tal közösen létrehoztuk a **Magyar Osteológiai Kongresszust**. 2000-ben indult el Balatonfüreden a nagysikerű kongresszusok sorozata, amely hazai osteológiai vezető eseménye lett, magában foglalta az Osteológiai Napokat. 12 éven keresztül a kongresszus fő szervezője és társelnöke voltam.

1990-ben megalapítottam a **„Csont-izületi Betegségek Korai Felismeréséért”** Alapítványt. Kezdetben a kuratórium elnöke, majd annak tagja voltam. Az alapítvány céljait sikeresen teljesítette. Egyebek között számos radiológus hazai és külföldi kongresszusi részvételét támogatta, külföldi szakembereket hívott meg. Csont-denzitometriákat, számítógépeket és egyéb műszereket vásárolt, osteoporosis szűrő- és klinikai vizsgálatokat végzett stb. 2022-ben az Alapítvány befejezte működését.

Az MRT, az ISS, az ESSR vezetőségén kívül a következő társaságoknak voltam tagja, illetve vezetőségi tagja:

1970-ben részt vettem a **Magyar Diabetes Társaság (MDT)** alakuló ülésén. 25 éven keresztül a Társaság aktív tagja voltam. Ezen idő alatt minden hazai diabetes kongresszuson tartottam előadást. Tagja voltam a **European for the Study of Diabetes (EASD)**-nek, több nemzetközi kongresszusokon szerepeltem.

1999-2015 között vezetőségi tagja voltam a **Magyar Osteoporosis és Osteoarthrológiai Társaságnak (MOOT)**.

Sok éven keresztül tagja és 1 cikluson keresztül vezetőségi tagja voltam a **Magyar Reumatológusok Egyesületének (MRE)**.

Sok éven át tagja voltam a **Magyar Radiológia, a Magyar Reumatológia és a Bolgár Radiológiai Társaság** folyóirata szerkesztőbizottságának. A Magyar Reumatológia folyóirat a mai napig szerkesztőbizottsági tagként jegyez.

1993-ban **Osteológiai Közlemények** címen folyóiratot indítottam, amelynek azóta is főszerkesztője vagyok. 2014-ig évente 4, azóta 2 összevont számot adunk ki. A folyóirat a hazai osteológia egyik vezető orgánuma lett. Tartalmi és formai szempontból egyaránt osztatlan elismerést kelt. Alapítványunk segítségével ingyenesen küldjük meg a csont-izületi megbetegedések hazai szakembereinek. 2024-ban már a 32. évfolyamában jár.

Jelentős tudományos eredményeimet az alábbiakban foglalom össze:

1. Leírtam a diabeteses osteoarthropathia (DOAP) röntgentüneteit és stádiumait.
2. Leírtam a csontrendszer diffúz hyperostotikus elváltozásait, melyek később DISH szindróma néven kerültek az irodalomba.
3. Leírtam a diabetes gastroenterológiai szövödményeit, mint a diabeteses visceralis neuropathia megnyilvánulási formáit.
4. Kidolgoztam és bevezettem az osteoporosis mérésének több módszerét.

Budapest, 2024.